

MILÉTSKÁ ŠKOLA

7. - 6. STOLETÍ PŘ.N.L.

Thalés

"Většina těch, kdo se první obírali filosofií, myslila, že počátky všech věcí jsou jen v podobě hmoty. Neboť to, z čeho jsou všechny věci a z čeho na počátku vznikají i do čeho na konci zanikají, při čemž trvá podstata a mění se jen ve svých stavech, to nazývají prvkem a počátkem jsoucna. Proto se domnívají, že ani nic nevzniká, ani nic nehyne, jelikož stále trvá taková podstata. ... Počet a povahu takového počátku neuvádějí ovšem všichni stejně. Thalés, původce takovéto filosofie, říká, že je to voda; proto také hlásal, že země leží na vodě. Tuto domněnku snad čerpal z pozorování, že se vše živí vlhkem a že z něho vzniká a jím se živí i teplo – a z čeho vše vzniká, to je jeho počátkem."

"Svět je plný bohů."

Anaximandros

Anaximandros prohlásil neomezené (APEIRON) za počátek a základní prvek jsoucna; první zavedl toto jméno „počátek“ (ARCHÉ). Říká pak, že to není ani voda, ani žádný z takzvaných živlů, nýbrž jakási jiná neomezená přirozenost, z níž vznikají všechny oblohy a světy v nich. „A z čeho věci vznikají, do toho též zanikají podle nutnosti, neboť si za své bezpráví navzájem platí pokutu a trest podle určení času.“ Takto to říká slovy poněkud básnickými.

Pravil, že neomezené je věčné a nestárnoucí a že obsahuje všechny světy.

Anaximénés

Prohlásil vzduch za počátek jsoucna, neboť z něho vše vzniká a do něho se zase rozkládá. „Jako naše duše“, praví, „jsouc vzduchem nám vládne, tak dech a vzduch objímá celý svět.“ Pravil, že je počátkem neomezený vzduch, že z něho vzniká, co jest, co bylo, co bude, bozi i božské věci a že ostatní vzniká z potomstva vzduchu: když je zcela stejný, je neviditelný, ale ukazuje se chladem, teplem, vlhkem a pohybem. A stále se hýbá, neboť kdyby se nehýbal, neměnil by se tolik, kolik se mění.

Otázky: *Jaký je společný problém milétské školy?
 Jak tento problém řeší její jednotliví členové?*

PÝTHAGORÁS

ASI 580-500 PŘ. N. L.

„P. pravil, že se život podobá shromáždění při hrách. Jako tam jedni přicházejí, aby závodili, druhí za obchodem a třetí, nejlepší, jako diváci, tak se v životě rodí jedni, lidé otročtí, jako lovci slávy i bohatství a druhí, filosofové, jako lovci pravdy.“

„Filosofii pojmenoval první P. a sebe nazval filosofem .., neboť prý žádný člověk není moudrý, jenom bůh.“

„P. první nazval souhrn všeho světem (KOSMOS) podle pořádku v něm.“

„Zdá se, že si P. nade všechno vážil nauky o číslech, připodobňoval všechny věci k číslům.“

Otázky: *Co je úkolem filosofie?
Najděte souvislost mezi Pýthagorovou filosofií a milétskou školou.*

HÉRAKLEITOS

ASI 550-480 PŘ. N. L.

„Povaha věcí se ráda skrývá.“

„Oheň je základním prvkem, vše je obměnou ohně a vše se děje zředováním a zhušťováním ... Všechno se děje v protivě a vše teče jako řeka, vše je ohraničeno a jeden je svět. Vzniká z ohně a opět je spalován v určitých obdobích střídavě po celý věk, děje se tak podle sudby.“

„Tento svět, týž pro všechny, nestvořil žádný z bohů ani z lidí, ale vždy byl, jest a bude věčně živým ohněm, rozněcujícím se podle míry a hasnoucím podle míry.“

„Praví tuším H., že všechno přechází a nic netrvá, a přirovnáváje věci k toku řeky, říká, že bys nevstoupil dvakrát do téže řeky.“

„H. říkal, že protivné se shoduje a že z neshodného je nejkrásnější harmonie.“

„Totéž je živé a mrtvé, bdící a spící, mladé a staré, neboť toto změnivši se je oním a ono zase změnivši se je tímto.“

„Je třeba vědět, že je boj (všem) společný, že právo je svárem a že se vše děje ve sváru a podle nutnosti.“

Otázka: *Najděte souvislost mezi Hérakleitovou filosofií a milétskou školou.*